STATENS ÄMBETSVERK
PÅ ÅLAND

15.2.2019 **Nr 18 A 10**
19 05 6

Riksdagen
Skattedelegationen

Ärende: Utlåtande över RP 314/2018

Såsom inbegärt utlåtande över regeringens proposition till lag om vägskatt för tunga lastbilar och om ändring av vissa lagar anför Statens ämbetsverk på Åland följande.

Statens ämbetsverk avgav 5.11.2018 utlåtande till finansministeriet över utkastet till den nu aktuella regeringspropositionen. Ämbetsverket konstaterar att de synpunkter ämbetsverket inkom med inte beaktats i propositionen. Ämbetsverket upprepar härmed allt som anförts i det tidigare utlåtandet enligt följande:

I propositionen föreslås det att det stiftas en ny lag om vägskatt för tunga lastbilar. Enligt förslaget ska en ny årlig skatt tas i bruk som intäktsförs till staten och som gäller användning av lastbilar och fordonskombinationer i klasserna N3 och N3G med en totalmassa på över 12 000 kg på vägnätet i Finland. Skatten ska gälla lastbilar och fordonskombinationer som är registrerade i Finland och utomlands. Skatten ska fastställas enligt skatteanmälan. Den skattskyldige ska anmäla att lastbilen ska användas 1, 7, 30 eller 365 dagar. Vägskatten ska basera sig på de skattskyldigas egna anmälningar om skattepliktig användning av lastbil i stället för på registeruppgifter, vilket är fallet gällande fordonsskatten. Vägskatten debiteras genom en debetsedel som sänds till den skattskyldige. Beskattningen ska skötas av Trafiksäkerhetsverket. Beträffande lastbilar registrerade på Åland ska uppgifter av biträdande art skötas av Statens ämbetsverk på Åland. Om det upptäcks att en lastbil, som inte har anmälts på det sätt som lagen kräver, används i trafik tas en påföljdsavgift av sanktionsnatur ut. Enligt förslaget ska fordonsskattelagen samtidigt ändras så att den drivkraftsskatt som uppbärs för lastbilar i klasserna N3 och N3J sänks och skattens struktur ändras. Lagarna föreslås träda i kraft 1.1.2021. Nedsättningen av fordonsskatten för tunga lastbilar skulle samtidigt träda i kraft. Övergången till dessa lägre skattenivåer i fordonsskattelagen skulle genomföras så att den del av skatten som betalats till ett för högt belopp enligt de debetsedlar som skickats ut under 2020 återbördas under 2021.

Målet med propositionen är att enligt skrivningen i regeringsprogrammet införa vägskatt på tung trafik så att skattebelastningen på inhemska fordon i genomsnitt inte ökar. Skatten har hittills ingått i drivkraftsskatten. Genom lagen införs istället en anmälningsskyldighet för dem som skatten ska uppbäras av, och det förutsätter kostsamma ändringar i datasystemen och utökade personresurserser*. Statens ämbetsverk ifrågasätter därför behovet och nyttan av att genomföra denna ändring*. I motsats till gällande lagstiftning skulle vägskatten dock tas ut både av fordon som registrerats i Finland och av utländska fordon. En möjlighet att beskatta även utländska fordon vore att lagen endast skulle gälla utländska fordon som en kompensation för att de annars skattefritt skulle få färdas på finländska vägar, vilket snedvrider konkurrensen.

Postadress	**Besöksadress**	**Telefon**	**Telefax**	**e-post**
PB 58	Torggatan 16 B	växel		info@ambetsverket.fi
22101 MARIEHAMN	22100 MARIEHAMN	+358-18-635 270	+358-18-635 268	registratur@ambetsverket.fi
				www.ambetsverket.ax

Bestämmelser om anmälningsskyldigheten för dessa utländska fordon kunde alternativt intas i fordonsskattelagen.

Enligt förslaget ska vägskatten uppbäras i hela landet, även på Åland. Med anledning härav konstaterar ämbetsverket att enligt 27 § 36 punkten i självstyrelselagen för Åland hör statliga skatter och avgifter till rikets behörighet, medan vägar och kanaler samt vägtrafik utgör landskapsbehörighet enligt självstyrelselagens 18 § 21 punkt. I regeringens proposition anges att vägskatten för lastbilar från en grundlagsaspekt är en skatt. Vägskatten ska inte kopplas till en viss tjänst som tillhandahålls av ett offentligt samfund, utan det är fråga om en prestation som, liksom övriga skatter, tas upp som en statlig inkomst med allmän täckning. Skatten ska inte vara knuten till kostnaderna för väghållning. Vägskatten för lastbilar påminner till sin rättsliga natur i hög grad om fordonsskatt och den ska bedömas på motsvarande sätt. Skatten ska betalas för användning av lastbilar på väg i Finland. Skatten ska inte betalas för fordon som används enbart utanför områden som ska anses som väg såsom arbetsplatser eller på fabriks- eller gruvområden. Användning av lastbilar på landsvägar, gatunät, enskilda vägar och på andra områden som är avsedda för allmän trafik ska vara skattepliktig. Eftersom det är fråga om en allmän skatt som inte har samband med finansiering av väghållningen ska skatten inte begränsas till användning endast av landsvägar som staten har underhållsansvar för. Skatten ska även gälla användning av lastbilar i landskapet Åland för att den ska vara enhetlig i hela landet. Med stöd härav dras i propositionen slutsatsen att det är fråga om en skatt som hör till rikets lagstiftningsbehörighet enligt 27 § i självstyrelselagen. Det ankommer inte på ämbetsverket att i detta skede ta ställning till behörighetsfördelningen i fråga om denna vägskatt.

I lagförslaget framkommer inte tydligt Statens ämbetsverks tilltänkta roll i anslutning till uppbörden av vägskatten. I 23 § anges endast att när det gäller lastbilar registrerade på Åland ska uppgifter av biträdande art skötas av Statens ämbetsverk på Åland. I uppgifter av biträdande art ingår att förmedla information till skattskyldiga om innehållet i lagstiftningen och anvisningarna om vägskatt, lämna uppgifter som gäller beskattningen av lastbilar ur trafik- och transportregistret samt ta emot de skattskyldigas deklarationer, registrera dem och vidarebefordra dem till skattemyndigheten. Enligt ämbetsverkets uppfattning innefattar dessa uppgifter i huvudsak det som gäller själva beskattningen. Utanför blir då vissa uppgifter såsom sändning av debetsedlar, konteringar, debitering av påföljdsavgift, omprövning och beslut om skattelättnader. *Eftersom ämbetsverket är skatteuppbördsmyndighet för den egentliga fordonsskatten och drivkraftsskatten anser ämbetsverket att detta ska gälla även beträffande vägskatten. Ämbetsverket skulle då ha samma befogenheter på Åland som trafiksäkerhetsverket i riket, med undantag av beviljandet av lättnader*. Genom detta får man även en helhetsbild av beskattningen av fordonen. Eftersom skattskyldigheten skulle basera sig på anmälningar, och inte på registreringsuppgifter, torde det vara möjligt för ämbetsverket att använda samma dataprogram som trafiksäkerhetsverket, på motsvarande sätt som i frågas om fartygsregisterärenden. Det kan även finnas behov att jämföra anmälningarna med uppgifterna i landskapets fordonsregister, som ämbetsverket har tillgång till. Ämbetsverket ifrågasätter även om det är möjligt att debitera påföljdsavgifter utan tillgång till det åländska fordonsregistret. Ämbetsverket har även ett etablerat samarbete med andra myndigheter som Ålands polismyndighet, från vilken uppgifter erhålles om körningar med obeskattade fordon. Detta sker genom separata anmälningar från polismyndigheten, inte på automatisk väg. Ämbetsverket har även inarbetade rutiner för sändande av obetalda skatter till landskapsfogdeämbetet på Åland för indrivning. Den

åländska befolkningen värdesätter att ärenden som berör dem handhas på Åland Eftersom ämbetsverket även utgör ett mottagningsställe för skatter skulle det vara möjligt att betala skatten kontant till ämbetsverket. Allt detta talar för att ämbetsverket skulle utgöra skatteuppbördsmyndighet även beträffande vägskatten för fordon registrerade på Åland med samma befogenheter som trafiksäkerhetsverket har i riket.

Enligt ordalydelsen i 23 § skulle ämbetsverkets behörighet inte gälla utländska fordon som används på Åland. På grund av begränsningarna att utöva näring på Åland samt Ålands geografiska läge bedömer ämbetsverket att utländska lastbilar endast i ringa mån trafikerar på Åland. Detta gäller även i fråga om fordon registrerade i det övriga Finland. Beskattningen av dem kan därför ombesörjas av trafiksäkerhetsverket.

Enligt uppgifter i det åländska fordonsregister finns det ca. 570 registrerade lastbilar på Åland som kan bli föremål för vägskatten. Dessutom finns det ca. 370 släpvagnar som kan kombineras med andra fordon*. Oberoende av om ämbetsverket ska ombesörja debiteringen av vägskatten för dessa fordon eller endast ombesörja uppgifter av biträdande natur uppskattar ämbetsverket att de nya arbetsuppgifterna förutsätter en tilläggsresurs på 0,5 årsverken.*

Avsikten är att ändringar i fordonsskattelagen gällande drivkraftsbeskattningen träder i kraft samtidigt som lagen om vägskatt för tunga lastbilar, d.v.s. den 1 januari 2021. Detta förorsakar ändringar i det dataprogram som används för fordonsbeskattningen. Den nedsättning av fordonsskatten som träder i kraft 1.1.2021 föreslås genomföras så att den del av skatten som debiterats till ett för högt belopp enligt de debetsedlar som skickas ut under 2020 återbärs. Genom detta förfarande hänförs såväl denna skatteåterbäring som tilläggsinkomsterna av vägskatten till samma år i den statliga budgeten. Denna skatteåterbäring betalas under 2021 utan ansökan. Ett sådant förfarande skulle förorsaka merarbete av engångsnatur under 2021, och är därför inte att rekommendera. *Istället borde det lägre beloppet uppbäras redan under 2020, varvid några återbäringar för 2021 inte blir aktuella*. Vid behov kan korrigeringar ske i budgeten genom resultatregleringar eller motsvarande.

Sammanfattningsvis konstateras att ämbetsverket ifrågasätter behovet av en ny lagstiftning om vägskatt för inhemska tunga fordon, eftersom dessa redan beskattas i den utsträckning som lagstiftningen avser. Bestämmelser om beskattningen av utländska lastbilar kan intas i fordonsskattelagen. Ämbetsverket konstaterar att benämningen ”vägskatt” används i texten i den svenskspråkiga propositionen, medan benämningen ”vägavgift” används i själva lagtexten. Den finskspråkiga benämningen torde vara ”tienkäyttövero”. Ifall lagstiftningen förverkligas bör benämningen vägskatt användas, eftersom det är fråga om en statlig skatt som även ska uppbäras på Åland. Om lagförslaget förverkligas på föreslaget sätt även för Ålands del förutsätter det en tilläggsresurs vid ämbetsverket på 0,5 årsverken. Resursen är nödvändig för mottagning av anmälningar, registrering av dem, information, mottagning av betalningar m.m. Dessutom förorsakar ändringar i dataprogrammen merutgifter. Skatteförvaltningen förutsätts stå för dessa kostnader.

L a n d s h ö v d i n g Peter Lindbäck

Förvaltningschef Rainer Åkerblom